

27.13x26.89	1/2	עמוד 14	ישראל היום! - כותרת	29/09/2020	74626942-0
עד - ראש המכון למדיניות ואסטרטגיה בהבינתחומי הרצלי - 84260					

צילום: טל נהן

צילום: ווני שיצו

צילום: א.א.א.פי

אימה - ושינוי תפיסה

גם לפני שני עשורים בדיוק, ישראלים פחדו לצאת לרחובות, לנסוע באוטובוסים ולהתקהל במרכזי הביטחון (יחי ההבדל) ● הטורור הפלשתיני שהיכה ללא רחם במשך כחמש שנים, הוביל במרוצת הזמן לשינוי תפיסה בציבור: "אין פרטנר" ● אלוף (מיל') עמוס גלעד: "הסיכונים המוצלחים דוחקים את הבעיה הפלשתינית - אבל היא כאן כדי להישאר"

צילום: טל נהן

נמצע חומת מגן

שלפיו לא מפקירים פצועים בשטח, והזעם הציבורי בישראל היה גדול. 12 באוקטובר התרחש אירוע קשה נוסף שהפך גם הוא לאחד מסמליה של האינתיפאדה השנייה. שני חיילי מ"י לואים נכנסו בשוגג לרמאללה, ונ"י תקלו בליניץ' אלים מצד המון זועם. בזיכרון הישראלי נחרטו התמונות הק" שות שבהן נראה אחד החיילים מושלך מחלון גבוה, ואחד המתפרעים מנופף להמון כשידיו מגואלות בדם ההרוגים הישראלים. ככל שחלף הזמן, האירועים הסלי-מו. הפלשתינים עברו לפיגועי דרכים,

בין ערביי ישראל לבין החברה הישראליה. זמן לא רב לאחר מכן, התר"ח אירוע חמור נוסף שנחרט בזיכרון הלאומי - מותו בקבר יוסף של שוטר מג"ב מדחת יוסף. יוסף נפצע באורח קשה כתוצאה מידי לעבר הקבר, וכ"י משך שעות רבות לא הצליח צה"ל לפנותו בשל מאות פלשתינים שהת"גודרו סביב המתחם. הצבא נערך לפ"נותו בפריצה אל הקבר, ובמקביל ניסה לתאם את פיגועי עם המנגנונים הפ"לשתיניים, אך יוסף מת מפצעיו כמה מקום. הפרשה פגעה כאתוס הצה"לי

נפצעו. היר הקשה שהפגינה המשטרה בדיכוי ההפגנה האלימה במקום הק"דוש והסמלי, שמעורר רגשות זעם, התירה רסן שלא ניתן היה להשיבו במשך חודשים ואף שנים, והאינתיפאדה קיבלה את השם "אינתיפאדת אל-אקצה", שהנציח את המקום שבו החלה. משלב זה ואילך, האירועים יצאו משליטה, וגל של מחאות פרץ ברחבי הגדה המערבית.

צלקות בזיכרון האומה

גם ברצועת עזה תפסו האירועים תאוצה, ואף החריפו לאחר שצלם פל"שתיני תפס בעין המצלמה את הילד מוחמד אידורה בן ה"12 שנקלע לה"פגנה אלימה עם אביו. השניים נהרגו לאחר שניסו נואשות לתפוס מחסה (צה"ל טען בדיעבד כי הילד לא נהרג מאש ישראלית). התמונות שודרו בכל כלי תקשורת אפשרי בארץ ובעולם, ואידורה הפך לגיבור לאומי שאיחד במותו את השורות הפלשתיניות. אווירת המתח גברה עם פרוץ גל מהומות של ערביי ישראל בתוך הקו הירוק ב"1 באוקטובר, שבהן נהרגו 12 מערביי ישראל מאש כוחות הביטחון. האירועים האלימים יצרו קרע גדול

השבוע ל"ישראל היום". בין שמקבלים את גרסת הממסד הישראלי שלפיה יזם ערפאת את ההתפרצות האלימה, ובין שאת גרסת הפלשתינים, שלפיה מדובר בפרץ ספונטני של זעם עממי, אפשר להניח במידה גבוהה של ביטחון שהעיונות היה מתחיל בכל מקרה בתקופה שבה החל. הטריגר התורן לפרוץ האלימות היה ביקורו של יו"ד האופוזיציה דאז, אריאל שרון, בהר הבית.

למרות ההערכות שביקורו בהר הבית עלול להצית אלימות, החליט שרון לעלות להר הבית קצת לפני השעה 08:00 במוקד. בפועל, הביקור נמשך פחות משעה, ועבר יחסית ללא תק"ריות מיוחדות. רק כיממה לאחר מכן, לאחר תפילות יום השישי, התחילו אלפי פלשתינים בגילים שונים לה"שליך אבנים, מוטות ברזל ובקבוקי תבערה לעבר הכוח המשטירי המ"תוגבר בהר הבית, ועל רחבת הכותל הסמוכה, שבה היו באותה העת מת"פללים יהודים. כ"15 שוטרים ישראלים נפצעו, ומ"נגד שבעה פלשתינים נהרגו וכ"100

לילך שובל

במידת מה, האווירה בציבור הישראלי בימי הקורונה מז"כירה את הלך הרוח לפני 20 שנה בדיוק, בימי האינתיפאדה השנייה: דברוך כללי, חשש לצאת לרחובות, פחד לנסוע באוטובוסים ולהתקהל בקניונים ובמרכזי הביטחון (יחי ההב"דל). גם היום, כמו אז, עולות השאי"לות מתי זה ייגמר, איך ניתן להציל חיי אדם וביצד לבלום את האירוע. גם בחלוף 20 שנים לפרוץ האינ"תפאדה השנייה, הדעות חלוקות בשאלה אם מדובר היה בהתפרצות עממית או שמא במתקפת טרור מכ"וונת. ראש חטיבת המחקר דאז, אלוף (מיל') עמוס גלעד, סיפר השבוע ל"ישראל היום" כי טרם פרוץ מתק"פת הטרור, הוא מסר התרעה אסטר"טגית לבכירי הצבא והמדינה שלפיה נכוונת ערפאת לפתוח במתקפת טרור מבלי לקחת אחריות על כך. "ראש הממשלה ברק לא קיבל את ההערכה המקצועית שלי. היחיד שקיבל את ההערכה היה הרמטכ"ל דאז שאול מופז, שהורה לצה"ל להיערך", אמר

14.98x16.08	2/2	עמוד 15	ישראל היום! - כותרת	29/09/2020	74626941-9
עד - ראש המכון למדיניות ואסטרטגיה בהבינתחומי הרצלי - 84260					

מעניין את הציבור הישראלי כרגע, כי הפלשתינים לא יוצרים בעיה קר נקרטית, הודות לסיכול כ-500 פיי-גועים בשנה. אם רק עשרה אחוזים מהניסיונות האלה היו מצליחים, היינו במקום אחר. ההצלחה מביאה לכך שאף אחד לא חושב שהוא צריך להתעסק עם הבעיה הפלשתינית, אבל זו שגיאה טרגית, כי המציאות מתעצבת."

אחד הלקחים המרכזיים של אלוף (מיל') גלעד מהאינתיפאדה השנייה הוא: "כשיש התרעה מודיעינית, אסור להתעלם ממנה". עוד הוא סבור כי "חייבים לדבר עם אבו מאזן ולקיים איתו את התיאום הביטחוני כדי להר-חיק סכנה. היום המצב הכלכלי ברשות מידרדר, אין משכורות למגזר הציברי, אין תיאום ביטחוני". לדבריו, "אבו מאזן קרוב יותר לקיצו מאשר לתחי-לתו. היורשים שלו יתחרו ביניהם מי יותר אלים כלפי ישראל. חמאס ואיראן אומרים לאבו מאזן 'אתה אומר שדרך נכשלה', כלומר, הדרך הנכונה היא אלימות ורדיקליות."

לקח נוסף, לפי אלוף (מיל') גלעד, הוא שהמציאות מחייבת חשיבה אס-טרטגית מחדשת, בין היתר כיוון שהישענותה של ישראל על ארה"ב לא בהכרח תימשך לנצח לנוכח האפי-שרות שיחול בארה"ב שינוי. "תפיי-סת 'שלוש תמורת שלום' לא תחזיק לנצח. גם איחוד האמירויות התנו את הסכם השלום עם ישראל בכך שיש-ראל תיסוג מהסיפוח. לאורך זמן, אי אפשר להסתמך על כוח הזרוע הצ-באית, צריך לחדש את ההיברות ואת התיאום הביטחוני", הוא מסכם.

שרון בהר הבית צילום: אי.א.פ.

רוד וכבש מחדש את הגדה המערבית. "חומת מגן" לא הצליחה לקטוע את רצף פיגועי הטרור הרבים בישראל וביהודה ושומרון, שנמשכו ביתר שאת. אף שהצבא לא הכריז על כך באופן רשמי, נהוג לומר שההתנתקות מרצועת עזה בקיץ 2005 היא נקודת הסיום המעשית של האינתיפאדה השנייה.

על הדחקה והקצנה

אחת ההשלכות הישירות של אותם ימים עקובים מדם, היא אובדן אמון של חלק ניכר מהציבור הישראלי בהיתכנות השלום עם הפלשתינים. "היום אין בכלל עיסוק בפלשתינים", קובל אלוף (מיל') גלעד, "הסדר קבע ככל הנראה לא יהיה איתם, אבל צריך לפחות לדבר איתם. לצערי, זה לא

שיגור מחבלים מתאבדים לשטחי יו"ש, ובהמשך גם פיגועים בשטחי מדינת ישראל. זכורים במיוחד הפיגועים הקשים במסעדת סבארו בירושלים, בדולפינריום בתל אביב ובערים נוספות כמו נתניה, חדרה, כפר סבא ועוד. תמונת של שלדי אוטובוסים מפוחים עיטרו את מהדורות החדשות, וטרור המתאבדים הצליח להטיל אימה ופחד על הציבור הישראלי שמיעט לצאת לקניונים ושקל כל נסיעה באוטובוס.

מבצע - ונסיגה

הפיגועים הללו הם שעיצבו את מרבית התגובות של הצבא. ככל שהאירועים הסלימו, עבר צה"ל להפצות מהאוויר, התנקשויות בפעילי טרור, והרג של פלשתינים, שרק ליבה את הסכסוך. הצבא חסם יציאות ממאות יישובים פלשתינים בגדה, ומספר הפלשתינים הרשאים להכנס לישראל לצורכי עבודה צומצם למינימום. בשלב מסוים, אף החלה בניית גדר ההפרדה. ברמה המדינית, לפחות בתחילה, היו נייסיונות היברות עם הרשות הפלשתינית על מנת שזו תרסן את האש ותעצור את האלימות.

בערב פסח 2002 התפוצץ מחבל מתאבד במלון "פארק" בנתניה וגרם למותם של 30 ישראלים. הפיגוע לא היה שונה מאוד מקודמיו, אך עיתו, בעיצומו של ליל הסדר, היה הקש ששבר את גב הגמל מבחינתה של ישראל, שהחליטה לצאת למבצע "חומת מגן" במרץ 2002. במהלך המבצע השתלט צה"ל על מעוזי הטרור